

Broj: 06-02-4-1292/26
Mostar, 29.07.2026. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE BiH
PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTA
n/r g-din Damir Nikšić, poslanik

VLADA FEDERACIJE BiH
n/p g-đa, Edita Kalajdžić, sekretar Vlade

Predmet: **Zastupničko pitanje/inicijativa, odgovor dostavlja se**

Poštovani,

U prilogu akta Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 03-04-366-7/2026 od 17.07.2026. godine, dostavljena nam je zastupnička inicijativa, koju je podnio Damir Nikšić, samostalni zastupnik u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 05/1-02-412/26 od 13.07.2026. godine.

Zastupnička Inicijativa:

kojom se od Vlade Federacije Bosne i Hercegovine traži da, u saradnji sa Federalnim ministarstvom okoliša i turizma, Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije, Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivre i šumarstva te drugim nadležnim organima, hitno pripremi i donese uredbu kojom će se propisati obaveza da svako privredno društvo koje na područje Federacije Bosne i Hercegovine vrši geološka istraživanja ili eksploataciju kritičnih mineralnih sirovina prethodno osigura odgovarajuću finansijsku garanciju za sanaciju, rekultivaciju i obnovu prostora obuhvaćenog istražnim ili eksploatacionim radovima.

Tom uredbom potrebno je naročito propisati obavezu polaganja finansijske garancije prije izdavanja ili stupanja na snagu odobrenja za geološka istraživanja ili eksploataciju; način određivanja visine garancija u skladu sa obimom zahvata, procijenjenim troškovima sanacije i stepenom rizika po okoliš; oblik finansijske garancije (novčani depozit na poseban račun, безусловna bankarska garancija ili drugi odgovarajući instrumenti osiguranja); uslove pod kojima se garancija može djelimično ili u cijelosti vratiti nakon što nadležni organ utvrdi da su rekultivacija i sanacija izvršene u skladu sa propisima i izdatim dozvolama; način korištenja sredstava iz garancije u slučaju da nosilac istraživanja ili eksploatacije ne izvrši svoje obaveze.

OBRAZLOŽENJE

Važeći propis Federacije Bosne i Hercegovine koji uređuju oblast geoloških istraživanja i rudarstva ne sadrži djelotvoran mehanizam kojim bi se osiguralo da investitor unaprijed obezbijedi finansijska sredstva za sanaciju i rekultivaciju zemljišta nakon završetka istražnih ili eksploatacionih radova. Takav pravni vakum predstavlja ozbiljan rizik za okoliš, javne finansije i lokalne zajednice jer u slučaju stečaja, prestanka rada ili napuštanja projekta od strane investitora troškovi sanacije mogu pasti na teret građana i budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, dok devastirani prostor ostaje bez adekvatne obnove.

Brojne organizacije civilnog društva, stručna javnost i ekološka udruženja već duže vrijeme ukazuju na ovaj nedostatak zakonodavnog okvira i predlažu uvođenje obaveznih finansijskih garancija kao standardnog instrumenta zaštite javnog interesa. Smatram da njihove preporuke zaslužuju ozbiljno razmatranje i hitno postupanje izvršne vlasti. Zaštita okoliša, prirodnih resursa, zdravlja stanovništva i javnih finansija predstavlja ustavnu i zakonsku obavezu institucija Federacije Bosne i Hercegovine. Upravo zbog toga ne postoji opravdan razlog da se izdaju dozvole za aktivnosti koje mogu imati dugoročne posljedice po prostor, a da pri tome nisu unaprijed osigurana sredstva za njegovu obnovu.

Tokom proteklog mandata predstavnički dom je u više navrata usvajao zaključke kojima je od Vlade Federacije BiH traženo poduzimanje konkretnih mjera u različitim oblastima, međutim praksa pokazuje da značajan broj usvojenih zaključaka nije realizovan ili nije realizovan u razumnom roku. Takav odnos prema zaključcima Parlamenta narušava princip međusobne odgovornosti zakonodavne i izvršne vlasti i umanjuje značaj parlamentarnog nadzora nad radom Vlade. Istovremeno Vlada Federacije BiH je u više navrata pokazala da raspolaže kapacitetom da određena pitanja uređuje podzakonskim aktima kada to smatra potrebnim. Ukoliko je moguće uredbama uređivati druga pitanja iz svoje nadležnosti nema opravdanja da se isti instrument ne iskoristi radi jačanja zaštite okoliša i osiguranja sredstava za sanaciju posljedica rudarskih aktivnosti. Stoga smatram da je donošenje ove uredbe najbrži, najefikasniji način da se do eventualnih izmjena zakonskog okvira, uspostavi minimalni standard zaštite javnog interesa i spriječi mogućnost da troškove sanacije i sanacije i rekultivacije snose građani Federacije Bosne i Hercegovine umjesto investitora koji ostvaruju ekonomsku korist eksploatacijom prirodnih bogatstava. Zbog svega navedenog pozivam Valdu Federacije Bosne i Hercegovine da bez odlaganja pristupi izradi i donošenju predmetne uredbe.

Odgovor Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije

Shodno Vašoj inicijativi i pratećem obrazloženju, zahvaljujemo Vam na angažmanu. Saglasni smo da bi predložene mjere značajno doprinijele zaštiti okoliša, kao i prevenciji opasnosti po ljude i imovinu.

Međutim, mišljenja smo da bi se ova inicijativa trebala primjenjivati na sve vrste čvrstih mineralnih sirovina, a ne isključivo na kritične mineralne sirovine. Također, smatramo da se predmetna materija mora zakonski urediti kroz Zakon o geološkim istraživanjima Federacije BiH i Zakon o rudarstvu Federacije BiH.

Ovim putem Vas informišemo da je Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije u svoj plan rada uvrstilo donošenje Izmjena i dopuna Zakona o geološkim istraživanjima Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 09/10 i 14/10).

Ovim izmjenama će se, u skladu s Vašom inicijativom, detaljnije urediti oblast sanacije prostora nakon završenih detaljnih geoloških istraživanja. Konkretno, uz zahtjev za izdavanje odobrenja za izvođenje detaljnih geoloških istraživanja, podnosioc zahtjeva će biti dužan osigurati finansijsku garanciju za sanaciju, obnovu i vraćanje prostora obuhvaćenog istražnim radovima u prvobitno stanje.

U procesu izrade izmjena i dopuna Zakona o geološkim istraživanjima Federacije BiH kroz javnu raspravu biće uključene organizacije civilnog društva, stručna javnost i ekološka udruženja tako da će imati priliku direktno učestvovati u kreiranju zakonskih rješenja vezano za ovu oblast.

U trenutno važećem Zakonu o geološkim istraživanjima Federacije BiH, članom 45. propisano je da je privredno društvo (investitor), nakon završetka ili trajne obustave istražnih radova, dužno na istražnom prostoru provesti sve mjere zaštite kojima se isključuje mogućnost nastupanja opasnosti za ljude i imovinu. Također, dužno je zemljište oštećeno istraživanjem osposobiti za korištenje u skladu sa odobrenjem. Članom 46. istog zakona propisane su obaveze po završetku ili trajnoj obustavi geoloških istraživanja.

Nadalje, Prijedlog zakona o rudarstvu Federacije BiH, koji se trenutno nalazi u parlamentarnoj proceduri, u članu 45. stav (1) alineja h) predviđa da je privredno društvo uz zahtjev za izdavanje dozvole za potpunu i trajnu obustavu eksploatacije dužno priložiti i dokaz o osiguranim finansijskim sredstvima za konačnu sanaciju zemljišta i tehničku rekultivaciju degradiranih površina. Članovima 61. i 62. ovog prijedloga zakona propisana je procedura potpune i trajne obustave rudarskih radova, odnosno sanacija i rekultivacija utjecaja rudarskih radova na okoliš. Napominjemo da u trenutno postojećem Zakonu o rudarstvu Federacije BiH privredna društva koja se bave eksploatacijom mineralnih sirovina su u obavezi da nakon završetka eksploatacije u kontinuitetu vrše sanaciju i rekultivaciju (tehnička i biološko) degradiranih površina.

Ključnu ulogu ima nadležna rudarska inspekcija koja vrši nadzor nad provođenjem Zakona o rudarstvu Federacije BiH i pratećih podzakonskih akata, tehničkih propisa, propisa o zaštiti od požara, zaštiti na radu i zaštiti zdravlja radnika. Između ostalog, inspekcija kontinuirano provodi i nadzor nad sanacijom i rekultivacijom degradiranih površina kao posljedica izvođenja rudarskih radova u skladu sa odobrenom projektnom dokumentacijom.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- Naslovu,
- evidenciji i
- a/a

